

ПОЛИТИКА

Економска сцена Мађарске

Коме погодује одлазак ММФ-а

Ових летњих недеља које су резервисане за годишње одморе и у политичком врху, очи јавности упрте су на економску позорницу Мађарске. – Прекид преговора са ММФ-ом већ даје прве негативне ефекте

Након првих речи хвале и објављених добрих резултата о смањењу државног дефицита земље, преокрет је уследио када су изненада прекинути разговори са делегацијом Међународног монетарног фонда (ММФ). То је одмах изазвало страх да ће страни инвеститори повући део свог капитала и тако омогућити даље слабљење форинте.

Али, кренимо редом. Почетком јула Орбанова влада објавила је да државни дефицит само у првих шест месеци износи 1,03 милиона форинти (4,53 милијарде долара), у односу на циљаних 870,3 милијарде форинти до краја ове године, односно 3,8 одсто процењеног бруто домаћег производа. Без обзира на то, влада се недавно обавезала да ће се држати циља за 2010. који је уговорила са Међународним монетарним фондом и Европском унијом, вероватно рачунајући на увођење новог пореза ради повећања прихода од банака и осталих финансијских институција за 15 пута, тј. на 200 милијарди форинти годишње. Чак је и немачка канцеларка Меркел, за време Орбанове

службене посете Берлину јавно похвалила напоре нове владе да испуни захтеве Европске уније и смањи државни мањак на 3 посто БДП-а. Мере штедње под претходном мађарском владом смањиле су прорачунски мањак на 4 посто БДП-а у 2009.

У таквим околностима земља је дочекала делегацију ММФ, с којим је био планиран наставак даљих преговори. Међутим, то се није десило јер се две стране нису могле договорити око програма, због чега је делегација ММФ-а после две седмице прекинула преговоре и напустила земљу. Као резултат неуспеха договора са ММФ-ом форинта је поново почела нагло да губи вредност, а премије ризика за стра-

не банке су почеле вртоглаво да расту, показујући сву крхкост економског система.

Поставља се питање шта је разлог оваквом току догађаја? Неки аналитичари тврде да је политика једноставно „убила“ фискалне обавезе. Када су представници ММФ-а увидели да нема напретка у разговорима са представницима власти око оцене успеха у коришћењу великог зајма који је земља добила 2008. године, они су прекинули преговоре и отишли, остављајући земљу у својеврсном „лимбу“ и на удару финансијских спекуланата. Прекид преговора је значио да се у исто време обавља финансијски аранжман са овом врло моћном финансијском институцијом.

Домаћи аналитичари верују да је прави разлог неуспеха преговора са ММФ-ом у томе што Фидесу не одговара да се споразум постигне брзо, односно пре октобарских локалних избора. Зато му вероватно погодује одлагање и добитак на времену. Остaje да се види колико дуго ову владину тактику може пратити тржиште новца, јер је домаћа валута само у последња три месеца изгубила 6.5 одсто своје вредности, што је најгори резултат међу 177 валута, према једној студији агенције Блумберг. Да ствари буду још горе, ризик за мађарски јавни дуг је порастао са 312 на 360 базичних поена. Споменимо да се у Бајнаијевој влади тај ризик кретао око 200 базичних поена, са даљом тенденцијом смањења.

Министар Матолчи је настојао да умири јавност дајући обећање да ће преговори са ММФ-ом бити наставаљени ове јесени и већ најавио да би они могли дуго потрајати. Ипак, након овог догађаја међународне финансијске институције ће вероватно мање веровати оним Фидесовим обећањима која нису и законски регулисана. У недостатку таквог законског оквира земља може остати и без финансијске сигурности у наредним месецима.

Р. П

Привреда Србије је за претходне две године забележила раст од 14 одсто, стопа незапослености смањена је за три процента, отворено је 100.000 нових радних места, а инфлација износи осам одсто“. Овим речима би, судећи према ономе што је пре две године обећао у уводној експозеу, премијер Србије Мирко Цветковић требало да обележи половину свог мандата. Али, већ крајем 2008. године, када се ни сам Цветковић није поштено распаковао у премијерском кабинету, у Србији се *одомаћила* светска економска криза. Једним делом и због тога, од наведених циљева испуњен је само онај који се односи на инфлацију која ће, по свему судећи, до краја године бити мања од осам одсто. Привреда је прошле године забележила пад од 2,8 одсто, ове године се очекује раст од 1,5 процента, док је незапосленост повећана на 19,2 одсто.

Шта је још, када је о економским обећањима реч, писало у Цветковићевом експозеу који је свега неко-

Влада Србије на половини мандата

Светска криза дежурни кривац

Да ли је светска економска криза једини разлог што Влада Србије на половини свог мандата није испунила већину ставки које је зацртала приликом ступања на дужност

лико месеци касније „згужвала и поцепала“ рецесија? Да се оконча процес приватизације, да се смањи дефицит текућих плаћања (са 13 на осам одсто), да се повећа удео инвестиција у бруто домаћем производу (са 22 на 26,28 процената), да се обезбеде подстицаји за велике инвестиције, пензије повећају за 10 одсто, укину непотребни прописи...

Може ли промаја која је пре две године почела да дува са Волстрига да буде изговор актуелној Влади Републике Србије, или би ови циљеви, чак и да кризе није било, остали само

списак лепих жеља на папиру, питали смо привреднике и економисте.

Владимир Глигоров, професор Бечког института за међународне економске студије, сматра да сада нема много смисла ценити успешност или неуспешност владе по томе да ли је остварила циљеве које је пре две године зацртала, јер их је криза учинила бесмисленим.

„Рецимо, дефицит на текућем рачуну је чак и мањи него што се планирало да буде у 2012. години, али то је због рецесије. Слично је и са стопом инфлације“, каже наш саговорник.

Према оцени Миладина Ковачевића, заменика Републичког завода за статистику, у наслеђеним околностима садашња влада је са доласком на власт одмах предузела радикалне кораке како би се постигла фискална дисциплина. „Успела је да радикално скреше јавне расходе, што је њен најважнији одговор на финансијску кризу и предуслов склапања финансијског аранжмана са ММФ-ом“, каже Ковачевић.

У таквим околностима, сматра он, не може да се каже да је било које министарство радило лоше. Рад премијера оцењује као изузетно уравнотежен и одговоран, нарочито у ситуацијама које су чак биле и шокантне за привреду, а долазиле су споља.

Слободан Вучићевић, председник Управног одбора „Дроге Колинске“, сматра да је влада имала и срећу и несрећу што се њен почетак покло-

Јавна потрошња превелика

Економиста Љубомир Маџар као олакшавајућу околност овој влади узима светску економску кризу и то што је коалиција, по природи, везаних руку јер се одлуке теже доносе. Највећи успех Цветковићевог кабинета јесте аранжман са ММФ-ом, док је неуспех то што су силни новци и даље лоше распоређени, јер је јавна потрошња превелика. Александар Стевановић из Центра за слободно тржиште на душу актуелних министара такође ставља високу јавну потрошњу, велику државну администрацију, али и то што процес транзиције још није завршен.

пио са почетком економске кризе. „Зато је тешко измерити резултате њиховог рада, јер има доста простора за изговор. Добри потези су борба против криминала, приближавање ЕУ, почетак реформе судства. Са друге стране, лоша је немоћ да се бирократија и скупа држава ставе под контролу. Резултати *гиљотине прописи* нису задовољавајући, са инфраструктурним пројектима се касни, а присутно је и одсуство жеље да се реформишу јавна предузећа“, каже Вучићевић.

Милан Кнежевић, председник Асоцијације малих и средњих предузећа, владу оцењује двојком и то само зато „да са јединицом не би прошли поправни и поново нам се вратили“.

„Не може криза да буде оправдање, јер нисмо направиле велико спремање земље, ни департизацију кадрова, нисмо се изборили са силовом економијом, нити обезбедиле стабилност курса. Држава је и даље скупа, пореска оптерећења велика“, каже он.

Зграда Владе Србије